אבל בשטרות לא. פי' בקונטרס דקיימי לגוביינא ודילמא לא מפיק ליה עד זמן ארוך ויבטלו עדי מסירה את הדבר וסמכינן לעדי חתימה והוה מזייף כתב העליון וחותם העדים עומד במקומו ופירשו דמוך דלמה ים לנו לטעות ולסמוך על עדי חתימה בדבר שיכול לזייף וגרסה לרבינו יצחק לטעמא מסוס דגזירת הכתוב הוא דלא מכשרי בשטרות אפילו לגלגל דבעינן רואי לעמוד ימים רבים ורבי יוחנן אמר לפילו בשטרות דר' יוחנן לטעמיה דלפילו עד עשרה ימים מידכר דכירי והא דפריך והא כתיב למען יעמדו ימים רבים היינו מסוס דסלקא דעתין דקרא למעוטי שטרות קלתי דלי נלו לכי למתי אתא ומשני לעשה טובה אתא[א] ועוד י"ל דדוקא בגיטין קאמר רבי יוחנן דעד עשרה ימים דכירי אבל בשטרות אין רוב תגאים לא דכירי ודוקא לגלגל מכשיר והשתא פריך שפיר והא בעינן רואי לעמוד ימים רבים ואפילו לגלגל אין להכשיר[ב] ופ"ת לר' אלעזר דאמר אבל בשטרות לא אתא מאן עליו עדים דתנן בפ' בתרא (לקמן פו.) דלר' אלעזר גובה מנכסים משועבדים והיינו בשטרות כדפי' ד) בקונטרס וי"ל דשאני גובה מנכסים משועבדים דאין לבעל חוב על הבית אלא שעבוד בעלמא אבל בשטרות יש לו על הגיר ולו על הארץ שבי מכורה לך שדי נתונה לך כדי זו מכורה ונתונה לגלגל מכשיר ר' אלעזר לף בשטרות דבר שיכול להזדייף[ג] וי"ל דהא דקאמר הכא אבל בשטרות לא ה"מ בשטרות הטומדים לרמייה[ד] אבל שטר מכר ומתנה שעשה לקנות בו לפי שעה[ה] הוי כמו גיטין[ו] וי"מ דאין חילוק בין דבר שיכול להזדייף לאין יכול בעדי מסירה דה"ק סתם שטרות כדאמר ר"ג כו' ואפילו הכי לא סמכינן אעדי מסירה לחתימה הוא דעבדי כריתות דעל כרחיך בעינן עדים דלילפינן (לקמן דף ה.) עהה דבר דבר מממון והלכך לא חיישינן ללגלגל מזייפא דהא אמרן לריכי למיקרייה ומי הוה ידע תנאה מינהו ידעי ומ"ד עדי מסירה עיקר הצאה ליגמא לריכה להכיא עדים שנמסר לפניהם. אבל לר' מאיר דאמר לא בעינן עדי מסירה אינה לזמן דסמיך לעדי חתימה אפילו הצאה הצאה ליגמא בגט מינה מצילה לפנינו עדים החתומים בו אם יש מכירים בחתימתן ואם יש תנאה וזייפתיה ליכא לידע: **אלא לגלגל.** שהצילתו לב"ד ביום שנמסר לה להודיע שהיא גרושה ויתירוה לינשא לכיון שהילדה הוא ובעדי מסירה לא חיישינן לזיופא: **וזייפתיה.** וכבר שכחוה העדים: **אלא בגיטין.** לחינן עשויין אלא להתירה ויכולה להצילו לב"ד לגלגל ויתירוה ואוב אינה לריכה לגט כיון שהותרה בב"ד יש זכרון וקול לדבר: **אבל בשטרות.** דקיימי לגוביינא ודילמא לא מפיק ליה עד זמן ארוך ויבטלו עדי מסירה את הדבר וסמכינן לעדי חתימה והוא מזייף כתב העליון וחותם העדים עומד במקומו: **ימים רבים.** אלמא בעינן דבר הרחוי לעמוד ולהתקיים. והא קא בירמיה בשטרי מכר: **מתני' ואפי' חרש שוטה וקטן.** בגמ' מפרש לה: **כופצת את גיטה.** ומקטנו לבעל וחוזר ומוסרו לה לגירושין: **שובר.** שובר פרעון כתובה שהאשה היה לה לכותבו ולמוסרו לו להיות לו לראיה: **גמ' והא ניתו עדי דיעה ניינהו.** ולא יבעו לכתוב לאשה

ר' אלעזר היא. דאמר מתימת הגט מינה מן התורה ולא סגי למיתבינה בלא עדי מסירה לחינהו הוא דעבדי כריתות דעל כרחיך בעינן עדים דלילפינן (לקמן דף ה.) עהה דבר דבר מממון והלכך לא חיישינן ללגלגל מזייפא דהא אמרן לריכי למיקרייה ומי הוה ידע תנאה מינהו ידעי ומ"ד עדי מסירה עיקר הצאה ליגמא לריכה להכיא עדים שנמסר לפניהם. אבל לר' מאיר דאמר לא בעינן עדי מסירה אינה לזמן דסמיך לעדי חתימה אפילו הצאה הצאה ליגמא בגט מינה מצילה לפנינו עדים החתומים בו אם יש מכירים בחתימתן ואם יש תנאה וזייפתיה ליכא לידע: **אלא לגלגל.** שהצילתו לב"ד ביום שנמסר לה להודיע שהיא גרושה ויתירוה לינשא לכיון שהילדה הוא ובעדי מסירה לא חיישינן לזיופא: **וזייפתיה.** וכבר שכחוה העדים: **אלא בגיטין.** לחינן עשויין אלא להתירה ויכולה להצילו לב"ד לגלגל ויתירוה ואוב אינה לריכה לגט כיון שהותרה בב"ד יש זכרון וקול לדבר: **אבל בשטרות.** דקיימי לגוביינא ודילמא לא מפיק ליה עד זמן ארוך ויבטלו עדי מסירה את הדבר וסמכינן לעדי חתימה והוא מזייף כתב העליון וחותם העדים עומד במקומו: **ימים רבים.** אלמא בעינן דבר הרחוי לעמוד ולהתקיים. והא קא בירמיה בשטרי מכר: **מתני' ואפי' חרש שוטה וקטן.** בגמ' מפרש לה: **כופצת את גיטה.** ומקטנו לבעל וחוזר ומוסרו לה לגירושין: **שובר.** שובר פרעון כתובה שהאשה היה לה לכותבו ולמוסרו לו להיות לו לראיה: **גמ' והא ניתו עדי דיעה ניינהו.** ולא יבעו לכתוב לאשה

ר"א לא הכשיר ר"א אלא לאלתר אבל מכאן עד עשרה ימים לא חיישי' דילמא הוה ביה תנאה וזייפתיה ור' יוחנן אמר אפי' מכאן עד עשרה ימים דאם איתא דהוה ביה תנאי מידכר דכירי ואמר ר"א לא הכשיר ר"א אלא בגיטין אבל בשאר שטרות לא דכתי' ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים ורבי יוחנן אמר אפי' בשטרות והכתיב למען יעמדו ימים רבים התם עצה טובה קמ"ל: **מתני'** הכל כשרין לכתוב את הגט אפי' חרש שוטה וקטן האשה כותבת את גיטה והאיש כותב את שוברו שאין קיום הגט אלא בחותמיו: **גמ'** והא לאו בני דיעה נינהו. למאי הלכתא אמר רב הונא

ו) [לעיל ט:: וש"נ], **ז)** [עיתוספ לנ. וש"נ], **ח)** לעיל כג. [עדיות פרק ג מ"ג], **ט)** לקמן פו: ד"ה גופה ולעיל ג: ד"ה וגופה וש"ס בתוס', **י)** ל"ל מוקק מיבת סוטה,

מוסף רש"י

האשה כותבת את גיטה. ומקניא ליה לבעל ויהיב לה ניהלא (לעיל כא.). **והאיש כותב את שובדו.** פירוש הכתובה שפרע ומקנהו לאשה וכיון מחמת עדים ומוקמינן לו לרמיה בידו (שם).

מוסף תוספות

א. שיכתוב בדבר שאינו יכול להזדייף ולהחתים עליו עדים, שאם ימותו עדי מסירה או ילכו להם, דתסגי לי' בקיום חותמיו. רשב"ם. ב. כיון דאינו ראוי לעמוד. תוס' הל"ם. ג. שהחרס דבר שיכול להזדייף בו. רשב"ם. ד. דבעינן ראוי לעמוד ימים רבים. תוס' קידושין ט. ה"ה כתב. ואינו עשוי לעמוד ימים רבים. ציטות קדמונים. ו. שעשוי לגרש בו את האשה לפי שעה. תוס' קידושין ט. ד"ה כתב. ז. פי' ולא ידעי לכתוב לשמה. תוס' הל"ם. ח. שוחיטתן כשרה. ציטי"ק. ט. ר' נתן היא, ובשמעתא קמייתא דחולין קרי לאחרים רואים אותם גדול עומד על גביו. תוס' הל"ם. אלמא דאע"ג דאחרים רואין אותן לאו כונה היא. וי"ל. ציטי"ק. י. [ו]חוי כונה להכשיר הגט ע"י, שאחר ציוויו של גדול הוא נמשך. ציטי"ק. יא. כלומר, וכתב הסופר, משום דרוב אנשים אינן בקיאין לכתוב גיטין. תוס' הל"ם. יב. אע"פ שכתב הסופר לשם אשה ידועה ואח"כ נמלך הבעל וגרשה. ציטי"ק. יג. ממתני' דהכותב טופסי גיטין דסתמא לאו לשמה קאי ומשמע דפסיל לי' בכל ענין אפי' עשאו לשם אשה זו כיון שלא צוה הבעל, וחשיב לי' סתמא. תוס' הל"ם. אבל כל שנעשה בצוואת הבעל, בהכי סגי. ציטע"ק. יד. לאו משום וכתב קאמר אלא. תוס' הל"ם. טו. לקבל גט אשה מיד בעלה לפי שאינו בתורת גיטין וקידושין. תוס' הל"ם. טז. אע"ג דלא בעיא שליחות. תוס' הל"ם. יז. מדמכשר בגדול עומד על גביו. תוס' הל"ם. יח. דלא בעי כתיבה לשמה מדאורייתא. תוס' הל"ם. יט. כמו במחובר. תוס' הל"ם. כ. מכלל דלענין כתיבה כשר ולא בעי כלל כתיבה לשמה אפי' מדרבנן. תוס' הל"ם. כא. משמע דהוה פשיטא לי' דגזר ר"מ כתיבה שלא לשמה אטו חתימה. תוס' הל"ם.

פב א ב מיי' פ"ד מהל' גירושין הלכה ג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קכד סעיף ב:

פג ג מיי' פכ"ו מהל' מלוה הל' ו טוש"ע ח"מ סי' מב סעיף ו:

פד ד מיי' פ"ג מהל' גירושין הלכה טו [טז] יח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קכג סעיף ו:

פה ה מיי' שם הל' טו ופ"ד שם הלכה ה סמג שם טוש"ע שם וסי' קכד סעיף ז:

תורה אור השלם

1. כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְקוֹחַ אֶת הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה אֵת סֵפֶר הַמִּקְנָה הַזֹּאת וְאֵת הֶחָתוּם וְאֵת סֵפֶר הַגָּלוּי הַזֶּה וְנָתַתָּם בִּכְלִי חֶרֶשׂ לְמַעַן יַעַמְדוּ יָמִים רַבִּים:

ירמיהו לב יד

פסקי רי"ד

רבי אלעזר הוא דאמר עדי מסירה כרתי. פי' אע"פ שיש עדי חתימה לא סגי בלא עדי מסירה וכיון דצריכי למיקרייה ליכא למיחש למידי. ואמר רבי אלעזר לא הכשיר [ר"א] אלא לאלתר אבל מכאן ועד י' יומים לא דלמא הוה ביה תנאה וזייפתיה פי' ואע"פ שבאין עדי מסירה לב"ד ומעידים שבפניהם מסרו לה חיישינן שמא שכחו העדים התנאי ואינן זוכרים אותו ורבי יוחנן אמר אפילו מכאן ועד י' יומים אם איתא דהוה ביה תנאה מידכר דכירי ולא חיישינן לשכחה וקי"ל ר' אלעזר ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן דהוה רבים: **מתני'** הכל כשרים לכתוב את הגט אפילו חרש שוטה וקטן. בגמ' פריך והא לאו בני דעה נינהו: האשה כותבת את גיטה פי' ומקנתו לבעל ונתפקה סומא ונתפתח שוטה ונשתפה נכרי ונתגייר פסול אבד פקח ונתחרש וחזר ונתפקח פתוח ונסתמא וחזר ונתפתח שפוי ונשתטה וחזר ונשתפה כשר זה הכלל כל שהתחילתו וסופו לדעת כשר: והא לאו בני דעה נינהו פי' ורחמנא אמר וכתב לה לשמה והני לית להו כוונה אמר רב הונא